

Nașterea lui Hristos – Lumina cunoștinței

Pastorală la Nașterea Domnului - 2002

† DANIEL,
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

*„Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeu nostru,
Răsărit-a lumii lumina cunoștinței; că întru dânsa cei
ce slujeau stelelor, de la stea s-au învățat să se închine
Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine,
Răsăritul cel de sus, Doamne, slavă Ție.”*

Iubiți credincioși și credincioase,

Sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos are multe înțelesuri duhovnicești care privesc nu numai viața omului, ci și însăși existența cerului și a pământului. Hristos Domnul Care S-a născut ca Om în peștera din apropierea Betleemului este Fiul Cel veșnic al lui Dumnezeu, Cel în Care, prin Care și pentru Care au fost făcute cerul și pământul, adică întreg universul, lumea nevăzută a miliardelor de îngeri și lumea văzută a milioanele de stele. Acest adevăr îl mărturisesc Sfinții Apostoli, mai ales Sfântul Apostol Pavel și Sfântul Apostol Ioan.

Astfel, Sfântul Apostol Pavel în *Epistola către Coloseni* zice despre Hristos: „**Întru El au fost făcute toate, cele din ceruri și cele de pe pământ, cele văzute și cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate s-au făcut prin El și pentru El**” (Coloseni 1, 16). Iar Sfântul Apostol Ioan Evanghelistul zice despre Hristos: „**Toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viață și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o.**” (Ioan 1, 3-5).

Sfinții Părinți ai Bisericii Ortodoxe au meditat adânc asupra înțelesului tainei Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Ei au tâlcuit apoi în dogme ale credinței și în cântări liturgice înțelesul adânc sau lumina cunoștinței care se revarsă din taina iubirii lui Dumnezeu pentru lume, arătată în Nașterea lui Hristos.

Tâlcuind înțelesul adânc al rostului sau scopului Nașterii Domnului, Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „*Cel Unul-Născut, mai înainte de veci, Cel nepipăit, Cel*

*curat, Cel netrupesc a intrat în trupul meu cel văzut și stricăcios. Pentru ce? Pentru ca fiind văzut să mă învețe, și învățându-mă să mă povățuiască spre ceea ce nu se vede*¹.

Trecerea de la cunoașterea creației la cunoașterea Creatorului, de la cunoașterea celor văzute la cunoașterea celor nevăzute, de la cunoașterea celor materiale la cunoașterea celor spirituale, de la cunoașterea realității finite la cunoașterea realității infinite, de la cunoașterea vieții trecătoare la cunoașterea vieții veșnice este numită de *Troparul Nașterii Domnului*: „*lumina cunoștinței*”. Această lumină a cunoștinței este sensul ultim al existenței lumii și a omului.

Cu o înțelepciune deosebită și cu talent poetic fascinant, Sfinții Părinți ai Bisericii fac legătura între cunoașterea universului văzut și cunoașterea Dumnezeului nevăzut, Cel Care a creat universul văzut. Stelele văzute, acești sori care luminează universul, trimit prin însăși prezența lor spre Soarele dreptății, spre Creatorul lumii, „*Cel ce singur are nemurirea și locuiește în lumina cea neapropiată*” (I Timotei 6, 16), adică în lumina inaccesibilă, necreată și veșnică. *Troparul Crăciunului* ne învață să cântăm lui Hristos zicând: „*cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus*”. Soarele dreptății și Răsăritul cel de sus este Dumnezeu - Creatorul. Așadar, prin Nașterea Fiului lui Dumnezeu ca Om, adică prin unirea Dumnezeirii cu umanitatea pentru veșnicie în Iisus Hristos, ni se arată în primul rând că *omul este chemat să participe la viața veșnică a lui Dumnezeu*. Fiul lui Dumnezeu S-a făcut Om, pentru ca omul să se îndumnezeiască după har. „*Și celor câți L-au primit (pe Hristos), care cred în numele Lui, le-a dat putere să se facă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din poftă trupească, nici din poftă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut*” (Ioan 1, 12-13).

Nu moartea și nu întristarea, ci viața și bucuria veșnică, nu întunericul, ci lumina veșnică, nu coborârea în mormânt, ci înălțarea în Împărăția cerurilor, în care domnesc „*pacea și bucuria*” (Romani 14, 17), sunt ținta ultimă a vieții în Hristos.

În al doilea rând, Nașterea Domnului arată că *universul întreg are o speranță*, că lumea a fost creată cu înțelepciune și iubire de Dumnezeu – iubirea și înțelepciunea veșnică. Faptul că lumea a fost creată **în** Fiul, **prin** Fiul și **pentru** Fiul lui Dumnezeu, arată că universul nu este rezultatul întâmplării oarbe sau al unor puteri impersonale și nici nu este lipsit de sens și de viitor. Universul întreg a fost creat în Fiul, adică este purtat sau menținut în existență de către Fiul, **Atotțitorul** (Pantocratorul). Universul a fost creat *în* Fiul deoarece Fiul este Cel ce urma să Se întrupeze *în* universul creat, adică să Se facă Om. Dar mai ales toate au fost create în Fiul pentru ca viața și iubirea Fiului să fie viața interioară și sensul sau rostul cel mai adânc al întregii lumi create.

Faptul că lumea văzută și nevăzută a fost creată **prin** Fiul înseamnă nu doar că Fiul este Creator al lumii împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, ci mai ales că Fiul este Mijlocitorul între Dumnezeu Tatăl și lumea creată, adică **prin** El lumea

¹ Sfântul Ioan Gură de Aur, *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, Ed. I.B.M.B.O.R., 2002, p. 26.

își împlinește rostul ei de a fi lumină creată și podoabă de frumusețe a iubirii lui Dumnezeu. În limba română cuvântul „lume” conține ideea de lumină (din latinescul *lumen* = lumină), iar în limba greacă cuvântul „cosmos”, adică lume, univers, conține ideea de podoabă, de frumusețe. Lumea a fost creată prin Fiul deoarece prin El cerul și pământul trecător se vor preface în *cerul nou și pământul nou* despre care vorbește cartea Apocalipsei (cap. 21, 1).

Faptul că lumea nevăzută a îngerilor și lumea văzută sau cosmosul întreg au fost create **pentru** Fiul, înseamnă că *lumea este dar al Tatălui către Fiul*, pentru ca Fiul, întrupându-Se în lumea creată, să o lumineze spiritual, să o sfințească prin jertfa Sa și să o aducă pe aceasta ca *dar al Fiului către Dumnezeu-Tatăl*, adică să facă din ea *dar de mulțumire, o Euharistie a toată existența adusă lui Dumnezeu-Tatăl*, și să-i învețe pe oameni să mulțumească lui Dumnezeu „*pentru cele pe care le știm și pe care nu le știm; pentru binefacerile cele arătate și nearătate*”². De ce să mulțumească? Pentru ca omul care crede în Fiul să primească un dar și mai mare, și anume viața veșnică.

Întrucât lumea a fost creată la început *pentru* Fiul, deci ca dar al lui Dumnezeu-Tatăl către Fiul, Nașterea Domnului Hristos ne descoperă acum că *Însuși Fiul Se face dar al lui Dumnezeu către lume sau pentru lume*, cu rostul ca prin El și în El lumea să se mântuiască și să primească viața veșnică. Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan ne arată aceasta zicând: „*Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan 3, 16).

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

Întelegem, așadar, că sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos ne arată că toate cele făcute de Dumnezeu, toate fapăturile văzute și nevăzute, toate binefacerile văzute și nevăzute, sunt dar al lui Dumnezeu, însă *viața veșnică este darul cel mai mare* pe care Dumnezeu îl oferă omului în Fiul Său făcut Om din iubire pentru oameni.

Iată de ce, de Crăciun, răspundem la darul lui Dumnezeu pentru oameni cu daruri făcute de oameni pentru Dumnezeu, pentru Biserică și pentru semenii noștri. Magii din depărtare aduc daruri scumpe Pruncului Iisus ca unui Împărat: aur, smirnă și tămâie, pentru ca pe noi să ne învețe să cinstim pe Copilul Iisus ca Domn sau Împărat veșnic, și totodată să oferim copiilor, mai ales copiilor săraci, daruri prin care arătăm răspunsul nostru la iubirea lui Dumnezeu pentru oameni și ne facem împreună-lucrători cu Fiul la vestirea iubirii Tatălui pentru lume, pentru toți oamenii.

Colindătorii care vin la noi se aseamănă cu îngerii care au vestit odinioară păstorilor de lângă Betleem Nașterea lui Hristos, iar păstorii au vestit locuitorilor Betleemului, adică tuturor oamenilor din case, din orașe și sate, taina Nașterii lui Hristos ca fiind lumina iubirii lui Dumnezeu pentru oameni. Acesta este înțelesul

² Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur, rugăciunea „Cu vrednicie și cu dreptate...”

duhovnicesc al colindelor noastre de Crăciun și al procesiunii sau umblatului preoților cu icoana Nașterii Domnului în casele credincioșilor.

Pomul de Crăciun, împodobit cu daruri și lumini, ne amintește de mulțimea darurilor și înțeleșurilor luminoase ale iubirii lui Dumnezeu arătate în Fiul Care S-a făcut Om „*pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire*”³.

Frați și surori în Hristos-Domnul,

Lumina cunoștinței pe care ne-o aduce Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos ne cheamă astăzi să ne bucurăm. De ce? Pentru că Dumnezeu ne iubește pe noi, oamenii, pe fiecare în parte și pe toți împreună, ne cheamă la iubire față de El și față de semenii noștri. *Lumina cunoștinței* din taina Nașterii Domnului ne mai arată că iubirea atotputernică a lui Dumnezeu este în același timp iubire smerită, lină, blândă, pașnică. De aceea S-a născut Hristos-Domnul în ieslea din peșteră și a fost primit mai întâi de oameni simpli și săraci: de păstorii de lângă Betleem. Lumina iubirii smerite a lui Dumnezeu Care S-a făcut Om ne ajută să vedem în fiecare om, oricât de simplu și sărac ar fi el, un loc de întâlnire cu Hristos, Care așteaptă să răspundem la iubirea Lui cu iubirea noastră.

Lumina cunoștinței adică lumina bunătății pașnice și a lucrării darnice a lui Hristos ne cheamă în aceste zile de sărbătoare să fim mai buni, mai harnici și mai darnici. Să ajutăm pe cei neajutorați cu cuvântul și cu fapta. Să mângâiem pe cei întristați. Să oferim daruri materiale sau spirituale, un lucru frumos sau un cuvânt frumos, copiilor și bătrânilor, bolnavilor și celor mai săraci decât noi. Să devenim și mai mult mâinile iubirii lui Hristos față de oamenii din jurul nostru.

Așa făcând, vom vedea și vom simți mai mult în inimile noastre *lumina cunoștinței* din taina Nașterii lui Hristos, ne vom lumina mai mult viața noastră și vom dobândi pacea și bucuria lui Hristos.

În lumina și bucuria Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, mulțumim lui Dumnezeu pentru binefacerile Sale arătate nouă anul acesta, 2002, când am primit pentru mai multe zile, în luna octombrie, de hramul Sfintei Parascheva, moaștele Sf. Ioan Casian, fiu al pământului străromân din secolul al V-lea și Părinte al Bisericii Universale.

De asemenea, ne-am bucurat de proclamarea canonizării Mitropolitului Petru Movilă al Kievului, ierarh de origine română, care a scris *Mărturisirea de credință ortodoxă*, cercetată de Sinodul Ortodox internațional de la Iași, din 1642, și aprobată apoi de Patriarhia Ecumenică de Constantinopol și de celelalte Patriarhii Ortodoxe ca fiind *Mărturisirea de credință* a întregii Ortodoxii.

Tot anul acesta, am trăit bucuria vizitei Prea Fericitului Părinte Patriarh Teoctist la Roma și Milano, ca răspuns la vizita Sanctității Sale Papa Ioan Paul al II-lea în România în mai 1999. A fost o vizită prietenească și pastorală, deoarece acum se află în Italia mulți credincioși români ortodocși care se organizează în parohii noi.

³ *Crezul sau Simbolul credinței ortodoxe.*

În ziua sărbătorii *Intrării Maicii Domnului în Biserică*, la 21 noiembrie 2002, România a fost invitată să intre în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), cu speranța unui viitor mai sigur și mai bun pentru România. Să ne rugăm lui Dumnezeu ca România să devină mai mult o grădină a Maicii Domnului, în care să cultivăm credința creștină, libertatea responsabilă și demnitatea națională în cooperarea noastră internațională.

Totodată, vă invităm, iubiți frați și surori în Domnul, ca în ajunul Anului Nou, adică în noaptea de 31 decembrie 2002 spre 1 ianuarie 2003, să mergem la biserică și să ne rugăm, ca și în anii precedenți, pentru ca Hristos-Domnul, Împăratul veacurilor, să binecuvânteze Anul Nou 2003 cu pace și sănătate, cu roade ale pământului și rodire de fapte bune.

Tuturor vă dorim Sărbători fericite de Crăciun și Anul Nou, și vă binecuvântăm cu cuvintele Sf. Apostol Pavel: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu - Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți!*” (II Corinteni 13, 13).